

राज्यात मोडी लिपी व फारसी लिपी यांचा
प्रचार-प्रसार करणाऱ्या पात्र व्यक्ती/संस्था यांना
पुरस्कार प्रदान करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक - मपुवि-२०२६/प्र.क्र.२७८८- १५५७२६७)/सां.का.२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक : १८ फेब्रुवारी, २०२६.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्राचा ऐतिहासिक, सांस्कृतिक आणि प्रशासकीय वारसा समजून घेण्यासाठी मोडी व फारसी लिपींचे विशेष महत्त्व आहे. मोडी लिपीच्या माध्यमातून लोकभाषेतून शासन कारभार झाला, तर फारसी लिपीचा वापर राजकीय कागदपत्रे, फरमाने आणि परराष्ट्र व्यवहारासाठी केला जात असे. आज आधुनिक काळात या लिपींचा वापर जरी कमी झाला असला, तरी त्या आपला अमूल्य ऐतिहासिक ठेवा असून, त्यांचे संवर्धन व प्रचार करणे काळाची गरज आहे. या दोन्ही लिपीतील प्राचीन दस्तऐवजांमध्ये महाराष्ट्राच्या इतिहासाचे अमूल्य दस्तावेज दडलेले आहेत. त्यामुळे अभ्यासक, संशोधक आणि नव्या पिढीने या लिपींचे महत्त्व ओळखून त्यांचा अभ्यास करावा, यासाठी प्रेरणा देणे हा मुख्य उद्देशाने मोडी व फारसी लिपी पुरस्काराचा प्रदान करण्याबाबत संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांनी प्रस्तावित केले आहे. त्यानुसार सदरहू प्रस्तावास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मोडी व फारसी लिपींचे महाराष्ट्राच्या ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, प्रशासकीय आणि आधुनिक काळात अनन्य साधारण महत्त्व आहे. अभ्यासक, संशोधक आणि नव्या पिढीने मोडी लिपी व फारसी लिपींचा अभ्यास करावा, या उद्देशाने राज्यात मोडी व फारसी लिपीच्या संवर्धनासाठी जनतेला प्रोत्साहन देण्याकरीता “मोडी लिपी प्रचार-प्रसार पुरस्कार” व “फारसी लिपी लिपी प्रचार-प्रसार पुरस्कार” हे पुरस्कार प्रदान करण्यास याद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. “मोडी लिपी प्रचार-प्रसार पुरस्कार” व “फारसी लिपी लिपी प्रचार-प्रसार पुरस्कार” या पुरस्कारां संबंधित निवड समितीची रचना व सदर पुरस्कार निवडीचे निकष पुढीलप्रमाणे आहेत :-

• मोडी लिपी पुरस्कार निवड समिती:

१) मा. सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग	अध्यक्ष
२) उपसचिव, (सां.का) संबंधित विषयाशी संबंधित	सदस्य
३) कार्यकारी संपादक व सचिव, दर्शनिका विभाग	सदस्य
४) श्री.राजेंद्र दुमे, इतिहास तज्ज्ञ (मोडी लिपी)	सदस्य
५) श्री.सुनिल कदम, इतिहास तज्ज्ञ (मोडी लिपी)	सदस्य
६) संचालक, पुराभिलेख संचालनालय	सदस्य सचिव

- मोडी लिपी पुरस्कार पुरस्कारी निवडीचे निकष:

1. संबंधीत व्यक्ती किंवा संस्थेने मराठेकालीन इतिहासासंदर्भात अभ्यास केलेला असावा अथवा मोडी लिपीचा प्रचार-प्रसाराकरीता भरीव सहभाग नोंदविलेला असावा.
2. संबंधीत व्यक्ती किंवा संस्थेने मोडी लिपीमध्ये पुस्तक प्रकाशित केलेले असावे.
3. सदरील पुस्तकातून मोडी मराठेकालीन इतिहासासंदर्भात नव्याने प्रकाश टाकणारे असावे.
4. सदरील पुस्तक इतिहासकारांनी सामान्यतः स्विकृत केलेले असावे, म्हणजेच त्यावर कोणतेही आक्षेप नसावेत.
५. सदरील पुस्तक मराठी भाषेत असावे.
६. पुरस्कारीस रक्कम रु.१ लक्ष व मानपत्रक देण्यात येईल.
७. हा पुरस्कार दरवर्षी देण्यात येईल.

- फारसी लिपी पुरस्कार निवड समिती:

१) मा. सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग	अध्यक्ष
२) उपसचिव, (सां.का) संबंधित विषयाशी संबंधित	सदस्य
३) कार्यकारी संपादक व सचिव, दर्शनिका विभाग	सदस्य
४) श्री.गुरुप्रसाद कानिटकर, इतिहास तज्ज्ञ (फारसी लिपी)	सदस्य
५) श्री.पराग पिंपळखरे, इतिहास तज्ज्ञ (फारसी लिपी)	सदस्य
६) संचालक, पुराभिलेख संचालनालय	सदस्य सचिव

- फारसी लिपी पुरस्कार पुरस्कारी निवडीचे निकष:

१. संबंधीत व्यक्ती किंवा संस्थेने मराठेकालीन इतिहासासंदर्भात अभ्यास केलेला असावा अथवा फारसी लिपीचा प्रचार-प्रसाराकरीता भरीव सहभाग नोंदविलेला असावा.
२. संबंधीत व्यक्ती किंवा संस्थेने फारसी लिपीमधील पुस्तक प्रकाशनात सहभाग नोंदविलेला असावा.
३. सदरील पुरस्कारासाठी संबंधिताचे फारसी मराठेकालीन इतिहासासंदर्भात भरीव योगदान असावे.
४. पुरस्कारीस रक्कम रु. १ लक्ष व मानपत्रक देण्यात येईल.
५. हा पुरस्कार दरवर्षी देण्यात येईल.
६. या बाबींवर होणारा खर्च लेखाशीर्ष मागणी क्र.झेड डी २, प्रधानशीर्ष २२०५, कला व संस्कृती (००) १०४ पुराभिलेख (०१) (०२) पुराभिलेख कार्यालये (अनिवार्य) (२२०५ १७९५) याखाली नव्याने तयार करण्यात येणाऱ्या “०५-बक्षिसे” उद्दीष्टाखालील मंजूर होणाऱ्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२६०२९८९८३२९९६३२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राने राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. महालेखापाल लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
२. सचिव (सांस्कृतिक कार्य), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
५. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. उप सचिव (सां.का.२/अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई
८. कार्यकारी संपादक व सचिव, दर्शनिका विभाग, मुंबई
९. अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. श्री. राजेंद्र ढुमे, इतिहास तज्ज्ञ (मोडी लिपी).
११. श्री. सुनिल कदम, इतिहास तज्ज्ञ (मोडी लिपी).
१२. श्री. गुरुप्रसाद कानिटकर, इतिहास तज्ज्ञ (फारसी लिपी).
१३. श्री. पराग पिंपळखरे, इतिहास तज्ज्ञ (फारसी लिपी)
१४. निवडनस्ती, सां.का.२